

Akademik Metinlerde Eski Bilgi Sözceleri¹

Ümit Deniz Turan
Anadolu Üniversitesi

This study investigates Informationally Redundant Utterances (IRU) in Turkish academic texts written within the field of linguistics. IRUs are used to compensate readers' cognitive limitations, such as the inability to automatically infer some logical conclusions derived from entailments, presuppositions and implicatures. Writers, therefore, do not take it for granted that the logical conclusions will be drawn online by their readers; instead they present the logical conclusions explicitly with IRUs to provide reader-friendly essays. Likewise, they use IRUs which they think are not salient enough for the readers to immediately retrieve from the memory: Thus, they use IRUs to bring old information to the readers' focus of attention. Results also show that IRUs interact with the local and global levels of discourse structure in interesting ways.

Key words: *Informationally Redundant Utterances, reformulations, academic discourse, discourse structure, discourse segments*

Bu çalışmada, dilbilim alanında yazılmış olan Türkçe akademik metinlerdeki Eski Bilgi Sözceleri incelenmiştir. Eski Bilgi Sözcelerinin, okuyucunun bilişsel ve bellek kısıtlılıklarından kaynaklanan güçlükleri aşmasını ve okuma eylemini kolaylaştırmasını sağlayan unsurlar olduğu gözlemlenmiştir: Eski Bilgi Sözceleri, daha önce sözü edilen bir ifadenin yeniden anımsatılması amacıyla kullanılabilmesi gibi bir önermede örtük olan ve çıkarım gerektiren önermelerin açıkça belirtilmesi sonucu ortaya çıkar. Ayrıca, Eski Bilgi Sözceleri, yerel ve küresel metin yapısı ile etkileşim içindedir.

Anahtar Sözcükler: *Eski Bilgi Sözceleri, akademik metinler, metin yapısı*

1. Giriş

Amerikalı dilbilimci Zipf'e (1949) göre, insan dili de dahil olmak üzere tüm insan davranışlarını belirleyen temel ilke *En Az Çaba İlkesidir (Principle of Least Effort)*. Zipf, dilsel iletişim boyutunda metni üreten ve metni algılayan açısından bu ilkenin birbirine zıt iki yönlü baskı oluşturduğunu belirtir. Bir yandan metni üreten en az çaba harcama eğilimindeyken, diğer yandan metni algılayan, açıklıkla belirtilmiş ve kolay anlaşılabilen dilsel kodlamaya gereksinim duyar. Martinet (1962) de metni üretenin, hem en az çaba ve enerji ile iletişim kurma eğiliminde olup hem de iletişimin en anlaşılır biçimde olması için en üst düzeyde dilsel açıklama yapmak zorunda olduğunu ifade

eder. Konuşucu, sözcüsünün yüzeysel karmaşıklığını önlemeye çalışırken iletildiği bilgiyi mümkün olduğunca öz, etkin, verimli ve net sunmak zorundadır. Horn'a (1984, 1993, 2004) göre Grice'in² (1975) *Konuşma İlkelerine* zemin oluşturan da birbirine karşıt bu iki etkidir.³

Akademik metin yazarları da bir yandan dilsel ekonomi, diğer yandan da net ve açık bilgi sunma çabası içinde birbiriyle çatışan bu iki etki arasında en uygun metni oluşturmayı hedefler. Akademik metinlerin kısa, öz ve doğru bilgi içermesi istenilen bir özelliktir (Abbott & Eubank, 2005). Yazılı anlatım derslerinde de vurgulandığı gibi yazarların gereksiz hiçbir sözcük, tümce yazmamaları gerekirken bir yandan da okuyucunun anlayabileceği kadar yeterli bilgi ve açıklama yapmaları gereklidir. Yazarlar, okuyucularının bilgi düzey ve beklentilerini göz önünde bulundurarak, hem gereksiz sözcük ve tümce kullanmadan ve konudan sapmadan hem de iletilerini en etkin ve verimli biçimde aktarmak zorundadırlar. Akademik metin yazarları, okuyucularının dikkatini belirli önermelere yoğunlaştırıp onların olası itirazlarını göz önünde bulundurup kararsızlık ve tereddütlerini anlayarak okurlarını metindeki bilgiyi yorumlamaya yönlendirerek onları ikna etme çabası içine girerler (Hyland 2000, 2005). Bu hedefe ulaşmak için yetersiz ya da fazla ve gereksiz sayılabilecek bilgi sunmak istenmedik bir durumdur.

Bilimsel araştırma, bilinmeyen bilinen kılmak olduğuna göre, akademik metinler yeni bilgi aktarırlar. Ancak, bu metinlerde, yeni bilgi içermeyen dilsel birimler ve önermeler de bulunmaktadır (Hyland, 2007).

Bu çalışmanın amacı, dilbilim alanındaki akademik metinlerde bilgi güncellemeyen, yani yeni bilgi içermeyen, ancak daha önceki sözcelerde sunulan önermeleri tekrarlayan veya daha önceki önermelerdeki sezdirim, gerektirim ve önvarsayımları açıkça dile getiren sözceleri incelemektir.

Bu çalışmada 2. Bölümde Eski Bilgi Sözceleri anlatılacak, 3. Bölümde önceki çalışmalar verilecek, 4. Bölümde eski bilgi ve metin yapısı tartışılacaktır. 5. Bölüm eski bilgi sözcelerini çeşitlerine göre açıklayarak örneklerle gösterecektir. 6. Bölüm ise, sonuç bölümüdür.

2. Eski Bilgi Sözceleri

İletişim, boşlukta değil, metni üreten ve algılayan arasında paylaşılan bir takım inanç, görüş ve ön savların yer aldığı arka plan çerçevesinde gelişir (Stalnaker, 1999:48). Bu arka plan, metnin üretimi sırasında hangi sözcelerin kullanılacağını belirler. Zaten paylaşılan eski bir bilgiyi içeren sözcüyü yinelemenin anlamı yoktur. Örneğin dilbilim konusunda bir akademik metin yazarken, okurların dilbilimi bilen kişiler olduğunu göz önünde bulundurarak onlara dilbilimin, "*dilin bilimsel yolla incelenmesi*" olduğu önermesini ifade etmek çok yerinde bir eylem olarak görülmeyecektir. Paylaşılan bilgi buna rağmen yineleniyorsa o zaman bir sezdirim içeriyor demektir. Örneğin, *Dilbilim*

Araştırmaları'nda yayımlanan bir yazıda “*Dilbilim dilin bilimsel yolla incelenmesidir. Öyleyse, dilbilimciler bilimsel yöntem kullanırlar*” gibi iki sözcenin birlikte kullanılması okura yeni bilgi sunmak amacıyla değil ama ikinci sözcenin ve daha sonraki önermelerin bu eski bilgi açısından değerlendirilmesini sağlamak için yazılabilir. Dilbilimin tanımını, öğrenciler için yazılan bir *Dilbilime Giriş* ders kitabında kullanmak ise okur kitlesinin bilmediği varsayılan bilgiyi ilettiği için yeni bilgi içeren bir sözcce olacaktır. Öyleyse, aynı sözcce, yazarın amacına ve hitap ettiği kesime bağlı olarak farklı edimsel anlamlar taşır. Bunun nedeni de sözcelerin, doğruluk değeri ve sözlüksel anlamlarının ötesinde kullanım ve bağlama dayalı olarak tümcede söylenmemiş ama çıkarım yoluyla elde edilebilecek anlamlarının bulunmasıdır.

Bir metin ilerledikçe yazar ve okur birlikte belli bir metin dünyası (*discourse model*) oluştururlar. Her yeni sözcce metin dünyasını günceller veya metin dünyasının gözden geçirilmesine neden olabilir.⁴ Metin dünyasındaki metinde ifade edilmiş olan ya da ifade edilmeyen, ancak sezdirim ya da önvarsayım yoluyla çıkarımda bulunulabilecek bilgiler paylaşılan bilgilerdir. Bu şekilde ortak düzlem (*common ground*) kurulur (Stalnaker 1973, 1999, 2002). Ancak, her yeni sözcenin okur tarafından otomatik olarak kabul edildiğini düşünmek mümkün değildir. Sadece okur tarafından kabul edilen önermeler metin dünyasına eklenir ve ortak düzlemde yer alırlar.

Ortak düzlemde paylaşılan bilginin tekrarlandığı sözceler, Eski Bilgi Sözceleridir çünkü ya metinde daha önce ifade edilmişlerdir ya da okurun zihninde daha önceden mevcut olan önermeler içermektedirler. Bunlar, Prince'in (1981, 1992) deyiimiyle dinleyenin uzun ya da kısa süreli belleğinde mevcut olan *Dinleyici/Okur-Eski* (Hearer-Old) bilgileridir. Örneğin, *Ali sen uzun boylusun. Şu üst raftaki kitabı uzatır mısın?* metninde *Ali'nin uzun boylu olduğu* gerçeği hem konuşucu hem de dinleyici tarafından bilinmektedir ve Dinleyici-Eski bilgidir. Eski bilgi sözcüsü, *Ali'nin üst raftaki kitaba uzanma* yetisiyle bağlantılı olarak değerlendirilmesini sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Eski Bilgi Sözceleri, Dinleyen-Eski olabildikleri gibi, Metin-Eski de olabilirler. Metinde daha önce ifade edilmiş olan sözcelerin tekrarı veya önceki sözcelerdeki önermelerin içerdiği sezdirim, gerektirim veya önvarsayımlarda bulunan ve çıkarım yoluyla ulaşılacak bilginin tekrar açıkça dile getirildiği sözceler de Eski Bilgi Sözceleridir. Bu terim, Walker'ın (1993) İngilizce'de *Informationally Redundant Utterance* (IRU) olarak ifade ettiği sözcelere karşılık gelen bir terim olarak kullanılmıştır.

Daha sonraki bölümlerde belirtileceği gibi Eski Bilgi Sözcelerinin akademik metinlerde önemli işlevleri vardır.

3. Önceki Çalışmalar

Türkçe akademik metinler, çeşitli araştırmacılar tarafından ve farklı açılardan incelenmiş olmasına karşın (örneğin, Bkz. Uzun ve Huber 2002 ve içindeki araştırmalar & Türkkan ve Yağcıoğlu 2006) doğrudan Eski Bilgi Sözcelerine ilişkin yayınlanmış

bir kaynak bulunamamıştır. Bu konuda İngilizce yazılmış ve aşağıda belirtilen bazı kaynaklar olsa da bunların çoğu akademik metinler bağlamında değil, karşılıklı konuşma çözümlenmesi çerçevesinde yapılmış olan çalışmalardır.

Aslında eski bilginin yinelenmesi Grice'in Konuşma İlkelerinden biri olan *Nicelik İlkesine* ters düşer gibi görünmektedir. Nicelik İlkesine göre *Konuşmaya yapılan katkı gerektiği kadar bilgi içermelidir. Bu katkı gerekli bilgiden fazlasını içermemelidir.* Nicelik İlkesi, bir sözcenin birden daha çok tekrarlanmasının bağdaşıklığı aksatacağı şeklinde yorumlanmıştır (Horn, 1991). Halen önvarsayım içeren bir önermenin tekrar ifade edilmesi, yapılmış bir işi bir kez daha yapma girişiminde bulunmak demektir. Bu nedenle ortak düzlemde bulunan ve paylaşılan bilgiyi yeniden ifade etmek hem uygun değildir hem de gereksizdir (Stalnaker, 1973, 1999).

Buna bağlı olarak, Eski Bilgi Sözceleri, çok fazla ilgi çeken bir araştırma konusu oluşturmamakla birlikte, bu sözceler için farklı terimler kullanılarak kimi araştırmacılar tarafından İngilizce karşılıklı konuşmalarda incelenmiştir. Schegloff ve Sacks (1977), Eski Bilgi Sözcelerinin konuşma dilinde konuşucunun kendisini düzeltme amacıyla kullanıldığını belirtmektedir. Blakemore'a (1993) göre ise, Eski Bilgi Sözceleri en üst düzeyde bağıntı sağlamak amacıyla kullanılırlar. Schiffrin (1987) İngilizce'deki *but (ama)* bağlacından sonra yinelenen sözcelerin işlevlerini, Tannen (1989) ise, sosyal ortamdaki konuşmalarda tekrarların işlevlerini incelemişlerdir. Blakemore (2007) İngilizce'deki *or (veya)* ve *that is (yani)* bağlaçlarıyla verilen bilgi tekrarlarının öncül önermenin doğruluk değerini etkilemediğini, çünkü bunların aynı bilginin farklı açıklamaları (reformulation) olduğunu belirtir. Farklı açıklamaların her iki bağlaç çerçevesinde ne şekilde değişim gösterdiklerini açıklar.

Bilimsel metinler doğrultusunda ise, doğrudan Eski Bilgi Sözceleri değil, ama İngilizce, İspanyolca ve Katalanca'daki bilim metinlerinde farklı açıklama (reformulation) bağlaçları ve sözcelerinin bu üç dilde ne şekilde değişiklik gösterdikleri Cuenca (2003) ile Cuenca ve Bach (2007) tarafından incelenmiştir. Cuenca ve Bach (2007), İngilizce metinlerde kullanılan genel bağlaçların daha sık olmasına karşın, İspanyolca ve Katalanca bilim metinlerinde farklı açıklama bağlaçlarının İngilizce metinlerdekinden daha fazla sayıda olduğunu gözlemlemişlerdir. Farklı açıklamanın konudan daha fazla sapma ve çizgisel olmayan metin oluşturma eğilimi gösterdiği var sayılırsa, İngilizce metinlerde bu özelliklerden kaçınılırken, diğer iki dilde bunun tercih edildiği, yani metin tipolojisinde ayrılık bulunabileceği önerisi Cuenca ve Bach tarafından dile getirilmiştir.

Cuenca (2003) ve Cuenca ve Bach (2007), Gülich ve Kotschi'nin (1995) sınıflandırmasını genişleterek kullanmaktadırlar. Gülich ve Kotschi (1995) (Gülich 2003 içinde) farklı açıklama bağlaçlarının daraltan ve genişleten iki işlevi olduğunu savunmaktadırlar. Genişleme, bir öğe hakkında *daha fazla bilgi verme* ve *açıklama* (örneğin soyut bir kavramı açıklama ya da yeni bilgiler sunma) olarak ikiye ayrılıırken, daraltma, *özet verme* ve (karmaşık bir olayı ya da bir ifadeyi) *adlandırma* olarak yine

iki gruba ayrılır.

Hyland (2007) ise, *code glosses* adını verdiği farklı açıklama, zenginleştirme (elaboration) ve örnekleme işlevli tümce veya öbek gibi dilbilimsel birimleri İngilizce akademik metinlerde incelemektedir. Farklı açıklamalar, yazılı metinlerde yazarların mesajını açık ve net bir şekilde sunmak için uyguladıkları bir yoldur (Hyland, 2007: 269).

Bu çalışma, yukarıda sözü edilen çalışmalardan şu şekilde ayrılmaktadır: Öncelikle, Hyland, Cuenca ve Bach gibi araştırmacıların verilerinde önermeden daha küçük birimler, örneğin öbekler de bulunurken, bu çalışmada tümce ya da tümcecik düzeyinde önerme içeren birimler incelenecektir. Ayrıca, çalışmamız Cuenca ile Cuenca & Bach'ın çalışmasında olduğu gibi diller arası karşılaştırmalı bir çalışma değildir. Hyland'ın çalışmasındaki örnek-verme sözceleri ve tümceden küçük alt birimler ele alınmayacaktır. Veri incelemesi sırasında her ne kadar Gülich ve Kotschi'nin (1995) sınıflandırması kısmen doğrulanıyor görünse de, bu sınıflama verinin tümünü açıklayacak kadar kapsamlı değildir ve onların kapsadıkları veriler burada kastedilen Eski Bilgi Sözceleri terimiyle tümüyle örtüşmemektedir.

Bu çalışmada Walker'ın (1993) İngilizce karşılıklı konuşma çözümlemesi için önerdiği Eski Bilgi Sözceleri sınıflandırması temel alınacaktır. Bunun nedenleri şunlardır: Öncelikle burada kastedilen *Eski Bilgi Sözceleri* terimi, Walker'ın *Informationally Redundant Utterances* terimiyle birebir örtüşmektedir. Walker'ın varsaydığı Grosz ve Sidner'in aşağıda kısaca anlatılan soyut metin yapısı kuramının, Türkçe akademik metinleri de açıklayabileceği düşünülmektedir. Walker'ın sınıflandırması ve Grosz ve Sidner'in kuramı göz önünde bulundurulduğunda Eski Bilgi Sözceleri ile yerel ve küresel ölçekli metin yapısı etkileşim içindedir. Örneğin, aşağıda göreceğimiz Dikkat Odağı Eski Bilgi Sözceleri, küresel ölçekli metin yapısını belirleyen öğelerden biridir.

4. Eski Bilgi ve Metin Yapısı

Eski bilgi metinde daha önce tartışılmış olan veya dinleyen tarafından zaten bilindiği varsayılan Okur-Eski Bilgidir (Prince, 1981, 1992). Bu bilgi iletişim kuran kişilerce oluşturulan metin dünyasında biriktirilir. Metin dünyası, metin ve gerçek dünya arasında bağlantı kurar. Metin dünyası, daha önce dile getirilmiş ve açıkça ya da örtük biçimde kabul edilmiş bir grup önerme ve söylem varlıkları (sözü edilen varlıklar) içerir. Her sözcü ile birlikte metin dünyasındaki bilgi güncellenir. Kabul edilen her önerme metin dünyasında depolanır. Metin varlıkları (ve önermeler) eski-yeni bilgi olarak ve belirginlik düzeylerine göre iki farklı grupta sınıflandırılır. Metinde sözü edilen varlık zaman ilerledikçe bellekte geriye gider ve bellekteki belirginliği azalır. En son sözü edilen varlıklar, daha önce sözü edilen varlıklara göre bellekte taze oldukları için daha belirgindir. Önceden sözü edilmiş varlıklar ise bellekte daha gerilere giderek dikkat odağındaki belirginliklerini yitirirler.

Aşağıda, kısaca Grosz ve Sidner'in (1986) üç bileşenli metin yapısı kuramına değinilecektir; çünkü Eski Bilgi Sözceleri bu kuramın üç bileşeni ve metin bölümleriyle etkileşim içindedir.

Grosz ve Sidner'a göre, türden bağımsız olarak her sözlü ya da yazılı metinde birbirinden bağımsız ama etkileşim içinde olan üç farklı bileşen vardır:

- Dilsel Yapı: Birbiri ardına dizilen sözcelerin yapısı
- Erek Yapı: Metni oluşturan kişinin iletişimsel amacı
- Dikkat Yapısı ya da Dikkat Odağı: Metin ilerledikçe metni oluşturan ve algılayan kişilerin dikkatlerini odakladıkları varlıkların dikkatimizdeki durumu

Aşağıda *Dilbilim Araştırmaları* 2005'te yayınlanmış olan akademik bir metinden bir örnek bulunmaktadır:

1. (1) Sözlü dile oranla, yazılı dilin kural ve ilkeleri ile ilgili daha çok bilgimiz olmasına karşın yazılı dile oranla sözlü dil, yaşamımızın çok daha büyük bir bölümünü kapsamaktadır. (2) Bu nedenle, sözlü etkileşimin yapısal açıdan nasıl düzenlendiği önemli bir konudur. (Cengiz ve Cem-Değer, *Dilbilim Araştırmaları*, 2005: 1)

Örnek (1)'de birbirini takip eden sözcelerin yapısı ve aralarındaki bağdaşıklık ilişkisi metnin dilsel yapısını oluşturur. Yazarların amacı, *yazılı ve sözlü dil* hakkında belli bir görüş açısı sunarak okuyucuyu bilgilendirme ve ayrıca sözlü dilin nasıl düzenlendiği konusunu anlamının önemli olduğuna ikna etmektir. Görüldüğü gibi Erek Yapı bilgilendirmek ve ikna etmek gibi birden fazla amaç içerebilir. Bu metindeki dikkat yapısı ise, *sözlü dil* ve *yazılı dile* odaklanmaktadır. Metin ilerledikçe, yazarlar eğer *yazılı dilden* daha fazla söz etmezlerse, *yazılı dil* okurun dikkat odağını terk eder; okur, dikkatini yazarlarca sunulan yeni öğelere odaklamaya başlar. Gerçekten de bu metinde üçüncü paragraftan itibaren yazarlar, *yazılı dilden* söz etmeyi bırakarak, söylem dilbilgisi ve söyleme yönelmiş ve dikkatimizi bu öğelere yönlendirmemizi sağlamışlardır. Bu şekilde söz edilmeyen söylem varlıkları zihnimizde arka planlara atılarak metin ilerledikçe dikkat odağından gerilere gider ve artık bu öğelere adıyla gönderimde bulunamayız. Ancak dikkat odağımızda o anda canlı olan öğelere adıyla gönderimde bulunulabilir. Dikkat odağında bulunmayan ya da dikkatimizde gerilere itilmiş öğelere ulaşılmasını sağlamak için adıl yerine açık Ad Öbeği kullanmak gereklidir.

Söylem ve metin yapısını çalışan araştırmacılar metnin çok katmanlı (hierarchy) bir yapısı olduğunu belirtmektedirler (Grosz ve Sidner, 1986). Metinler, alt bölümlerden oluşur ve metin bölümlerini başlatan ve sonlandıran bazı özellikler vardır. Örneğin, dilsel yapıdaki ortak belli özellikler, erek yapıda yazarın temel bir amacı, dikkat yapısında aynı konudan söz edilmesi metnin belli bir bölümünü oluşturan unsurlardır. Bir metin bölümü kapatıldıktan sonra yeni bir bölüm başlatılabilir. Metin bölümlenmesi,

özellikle konuşmadan oluşan verilerde araştırmacı için kolay bir görev değildir (Walker, 1993) (Türkçe metin bölümlenmesi için Bkz. Turhan-Yöndem, 2001). Ancak akademik metinler gibi yazılı ortamda metin bölümleri, paragraflar, bölüm başlıkları gibi bazı işaretlemelerle belirginleştirilmiştir. Paragraflar yaklaşık olarak bir metin bölümüne denk gelirler. Bu yüzden metin bölümü açan ve kapatan sözceleri yazılı metinlerde algılamak göreceli olarak daha kolaydır. Burada metin bölümlerinden söz edilmesinin amacı Eski Bilgi Sözcelerinin akademik metinlerindeki işlevlerinden bir tanesinin de metin kapama işlevi olmasıdır. Aşağıda bundan tekrar söz edilecektir.

5. Eski Bilgi Sözcüsü Çeşitleri

Eski Bilgi Sözcüsü aşığıda formülleştirilmiştir:

P1 önermesini ifade eden (S2) sözcüsü şu durumlarda Eski Bilgi Sözcüsüdür:

- S1 sözcüsü P1 önermesini ifade ederken, S2 sözcüsü de P1 önermesini ifade eder.
- S2, S1 de bulunan sezdirim, gerektirim veya önvarsayım aracılığıyla P1 önermesini içerir.

Walker'ı benimseyerek S1 gibi bir sözcüye Eski Bilgi Sözcüsünün öncülü diyebiliriz.

Walker'a göre paylaşılan bilgiyi tekrar dile getiren Eski Bilgi Sözcüsü üçe ayrılır:

- **Duruş/Düşünce Eski Bilgi Sözcüsü:** Konuşucunun önermelerinin anlaşıldığını ve kabul edildiğini belirtmek amacıyla dinleyicinin o önermeyi tekrarlaması (Walker, 1993a). Bu çalışmadaki veriler karşılıklı konuşmaya dayalı olmadığı için bu tip Eski Bilgi Sözcüsü bizim çalışmamızın kapsamı dışındadır.

Walker (1993b) bu tür Eski Bilgi Sözcüsünün ayrıca erek yapı düzleminde önermelerinin hitap ettiği kesim tarafından kabulünü sağlama ve ikna etme amaçları olarak konuşucu tarafından kendi sözcüsünün tekrarı olarak da ele alınabileceğini gösterir. Bilgi yineleme dinleyici ya da okuru ikna etmeyi hedeflemektedir. Bu ikinci tür Eski Bilgi Sözcüslerinden ileride tekrar söz edilecektir.

- **Vargı Eski Bilgi Sözcüsü:** Daha önceki önermelerde açıkça belirtilmemiş, ancak sezdirim, gerektirim ve önvarsayım yoluyla örtük olarak bulunan ve mantıksal çıkarım gerektiren önermelerin açıkça dile getirildiği sözcüldür. Bu çıkarımı okurun kendiliğinden yapmasını beklemek garanti edilemeyeceği için ya da bu çıkarımı okurun yapmasını beklemek ona fazla bilişsel yük getireceğinden bu çıkarımlar, Vargı Eski Bilgi Sözcüsüyle dillendirilirler.
- **Dikkat Odağı Eski Bilgi Sözcüsü:** Dikkat yapısı düzleminde, dikkat odağından çıkmış ya da bellekte geriye atılmış olan sözcüsü tekrar dikkat odağında belirgin duruma getiren Eski Bilgi Sözcüsüdür.

Eski Bilgi Sözcüsü, insanların mantık çıkarımlarını her zaman anında ve otomatik olarak işleyebilme ve her önermeyi dikkat odağında sürekli canlı tutabilme gibi bilişsel yeti ve bellek kapasitelerindeki sınırlılıktan kaynaklanmaktadır. İnsanlar, örtük

ıkarımları her zaman anında bilişlerinde ıkarsayamadıklarından ve insan belleğinin yetersizliğı nedeniyle iletişim sırasında yanlış anlamalar, yanlış çıkarımlar ve kimi zaman yanlış anlaşılmalardan olabilmektedir. Eski Bilgi Sözceleri, iletişimdeki bu yanlış anlama boyutunu en aza indirmek ve hatta mümkün olduğunca yazarın sunmaya çalıştığı bilgilerin yanlış kavranmasını, yani verilen bilgiden ve erek yapıdan sapmaları gidermek amacıyla kullanılırlar. Bir başka deyişle, Eski Bilgi Sözcelerinin işlevi, yazar ve okur arasında oluşturulan metin dnyasının mümkün olduğunca benzeşmesini sağlama çabasıdır. Bu tür netlik ise, sunulan bilginin, yazarın ereğı doğrultusunda anlaşılmasını sağlamak için, özellikle, akademik metinlerde elzemdir.

Aşağıda farklı türdeki Eski Bilgi Sözceleri örneklerle birlikte tartışılacaktır.

5.1 Duruş/Düşünce Eski Bilgi Sözceleri

Yazarlar, ifadelerinin (assertion) okur tarafından anında kabul edilmesini beklemezler. Okurlar, neye inanıp inanmayacakları konusunda bir grup veriyi bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde değerlendirirler. Bir başka deyişle, kendilerine belirtilen ifadeleri kabul veya reddetme konusunda düşünüp değerlendirmeler yaparak inanç ve görüşlerini değiştirip değiştirmeme konusunda bir sonuca ulaşırlar; Okudukları her ifadeyi otomatik olarak kabul etmezler. Walker'a (1993b) göre, Eski Bilgi Sözcelerinin bir amacı da okur ya da dinleyicilerin inançlarını güçlendirerek onları ikna etmektir. Yeni sunulan inanç ve görüşler, okurun eski inanç ve görüşleriyle uyuduğu zaman daha da güçlenirler ve bunların çürütülmesi zorlaşır. Ayrıca, Walker'a göre, Eski Bilgi Sözcisi ile tekrarlanan bir önerme yazar veya konuşucunun önermenin doğruluğuna ne kadar inandığı konusunda bir destek oluşturur. Psikoloji alanında alışan Cacioppo ve Petty (1989) de makul düzeydeki tekrarların güçlü savlamalarda ikna edici sonuçlara yol açtığını belirtmektedirler. Duruş/Düşünce Eski Bilgi Sözceleri, metnin erek yapısı çerçevesinde okurları ikna etmeye yöneliktir. Aşağıdaki örnekte yatık yazılmış ve altı çizili olan (2.4) buna bir örnektir:

2. (1) Türkçe'de koşaç olarak da kullanılan *ol* biçimbirimi ile birlikte kullanıldığında, bu eylemin getirdiği okanlamlılık sonucu (Uzun, 2004) *OLMALI YAPISI BELİRLİ ETMENLERLE ÇÖZÜMLENEBİLECEK BULANIK ANLAMLI BİR YAPI SERGİLER*. (Burada TDK sözlüğünde *ol-* eyleminin değişik anlamları olduğu belirtiliyor, ÜDT) (3) (YENİ METİN BÖLÜM BAŐI) Her ne kadar *olmalı* yapısında bulanık anlamlılığı yaratan *ol-* eylemi ise de (4) *ortada bir bulanık anlamlılık olduğu kesindir*. (Corcu, *Dilbilim Araştırmaları*, 2005: 39-40)

Büyük harflerle yazılmış olan önerme yatık harflerle yazılmış ve altı çizili olan Eski Bilgi Sözcisinin öncülüdür. Burada yazar, *olmalı* eyleminin bulanık anlamlı olduğunu tekrarlayarak bu konudaki inancının çok güçlü olduğunu belirtmekte ve okurun da bu konuda ikna olmasını amaçlamaktadır.

Eski Bilgi Sözcelerinin metinde her zaman bir tek işlevi olmayabilir ve benzer şekilde burada tartışılan metin işlevleri de yalnızca Eski Bilgi Sözceleri aracılığıyla gerçekleşmeyebilir. Bu çalışmada kullanılan bazı örneklerin Metin bölümlerini (Discourse Segment) başlatma ya da bu bölümleri kapama işlevleri olduğu da gözlenmiştir. Sözelimi Örnek (2.3) teki sözce yeni bir bölüm başlığının hemen altında bulunmaktadır ve bu Eski Bilgi Sözcenin metin bölümü başlattığı görülmektedir. Metin bölümünü Eski Bilgi Sözcisiyle başlatmak, eski bilgiden yeni bilgiye doğru ilerlemek açısından, okurun zihninde bilgi işlemlerini kolaylaştırıcı bir strateji olabilir.

5.2 Vargı Eski Bilgi Sözceleri

Önceki sözcelerde örtük olarak bulunan ve ancak mantıksal çıkarım ile çıkarılabilecek sezdirim, gerektirim ya da önvarsayamların açıkça dile getirildiği Eski Bilgi Sözceleridir. Yazar, okurun mantıksal çıkarım yaparak bu bilgiye ulaşmasını beklemek yerine bu önermeyi açıklıkla belirterek okurun metni kastedilen şekilde anlamasını sağlar. Vargı Eski Sözceleri Örnek (3), (4) ve (5)te görülmektedir:

3. (1) (...) Türk çocuklarının Hollanda ilköğretim okullarında başarı oranlarını araştırdığı doktora çalışmasında, ÖĞRENCİLERİN BAŞARI ORANLARI İLE ANADİL BECERİLERİ ARASINDA ÇOK YAKIN BİR İLİŞKİ tespit etmiştir. (2) Ayrıca, Hollandaca becerileri üst düzeyde olan çocukların Türkçe becerilerinin de üst seviyede olduğu görülmüştür. (3) Aynı şekilde Türkçe dil becerileri ile okul başarısı arasında da çok yakın bir ilişki tespit edilmiştir. (4) Okul başarısı en yüksek olan öğrencilerin hem Türkçe hem de Hollandaca becerilerinin ileri düzeyde olduğu tespit edilmiştir. (Yağmur, *Dil Dergisi*, 2007: 64-65)

Örnek (3.1) (3.3)ün öncülüdür. Her iki sözce de Türkçe anadilli öğrencilerin anadil yetileri ve okul başarıları arasında doğru ilişki olduğu önermesini içermektedir. Öyleyse, (3.3) Eski Bilgi Sözcisidir. (3.2) ise Hollandaca ve Türkçe becerilerinin doğru orantılı olduğunu ifade eden ve yeni bilgi içeren bir sözcüdür. (3.4) ise (3.1) – (3.3) sözcelerindeki önermelerden çıkarım yoluyla elde edilebilecek bir Vargı Eski Bilgi Sözcisidir:

3. TEKİ ÇIKARIM:
 (3.1) *Türk öğrencilerinin başarı oranları ve anadil becerileri ilişkilidir.*
 (3.2) *Hollandaca ve Türkçe dil becerileri ilişkilidir.*
 (3.3) *(4.1)deki eski bilgi*
 (3.4) *Öyleyse, okul becerileri ve Hollandaca & Türkçe dil becerileri yakından ilişkilidir.*

(3.4) tümünden gelimli bir mantıksal çıkarım içeren Vargı Eski Bilgi Sözcisidir.

4. (1) TÜRKÇEDE HEMEN HEMEN HER EYLEMIN AYNI ŞEKİLDE EDİLGEN YAPILABİLMESİ ve (2) **sonuç olarak yalnızca edilgenlik anlamı taşıması açısından** Ek IIC'ye eklenmemiştir. (Nakipoğlu-Üntak.2006, *Dilbilim Araştırmaları*: 131)

Örnek (4)te büyük harflerle yazılmış olan sözce yine öncüldür ve (4.2) Vargı Eski Bilgi Sözcisidir. Burada mantıksal çıkarım yoluyla yapılmış bir önerme mevcuttur: (Modus Ponens- olumlama yoluyla mantıksal çıkarım)

4. TEKİ ÇIKARIM: *Eğer P ise Q dur.*
P Eğer eylem edilgen yapılabilirse, edilgen anlam taşır
Öyleyse Q.
P → Her eylem edilgen yapılabilir.
Q → Öyleyse edilgen anlam taşır.

Örnek (5)te ise ölçeklenebilir bir sezdirim yoluyla çıkarım vardır:

5. (1) Ek IIC'de sunulan derlemenin Türkçenin ayrıntılı bir *dönüşlü, işteş ve ettirgen* eylem dağarcığını belirlemenin ötesinde HANGİ EYLEMLERİN BU ÇATI EKLERİNİ ALABİLECEĞİNİ GÖSTERMESİ açısından da önemli olduğunu düşünmekteyiz. (2) **Bir başka deyişle Türkçede her eylemin işteş, ettirgen ya da dönüşlü bir eyleme dönüştürülemeyeceği açıktır.** (Nakipoğlu-Üntak.2006, *Dilbilim Araştırmaları*: 132)

Örnek (5)te büyük harflerle yazılmış öncül tümcecikte eylemlerin tümünün çatı ekleri alamayabileceği ölçeklenebilir sezdirim (scalar implicature) içeren bir önerme olarak kabul edilebilir. Çünkü eğer tüm eylemler her çatı ekini alabilseydi, o zaman yazar, "HANGİ EYLEMLERİN (...) ÇATI EKLERİNİ ALABİLECEĞİ"nden söz etmezdi; Hangi eylemlerin çatı eki aldığından söz etmek, tüm eylemlerin çatı eklerini almadığını sezdirim yoluyla içermektedir. Elbette, sezdirimler her zaman çürütülebilir. Yani yukarıdaki metinde (5.2) önermesi doğru olmasa bile iki sözce bağdaşık olabilirdi: (1) *Derleme hangi eylemlerin bu çatı eklerini alabileceğini gösterir.* (2) *Aslında, tüm eylemler her çatı ekini alabilir.* (5.1)in sezdirim içermesine ve bu bilginin okur tarafından çıkarsanması mümkün olmasına karşın, (5.2)de bu sezdirim açıkça dile getirilmiştir.

Yazarlar iletmek istedikleri önermelerin okur tarafından kolaylıkla işlemlenebilmesi için ve çıkarımın anlaşılmasını tesadüfe bırakmamak amacıyla Eski Bilgi Sözcisiyle çıkarımı açıkça dile getirmişlerdir. Vargı Eski Bilgi Sözceleri, yerel metin düzleminde yer alırlar; yani, bunlar öncülleriyle ya bitişik ya da ona yakın bulunurlar. Bunun nedeni de çıkarımın, önermeler ancak bellekte belirgin olduğu zaman gerçekleşmesidir; bellekte gerilere atılmış bir önermenin çıkarımını küresel düzlemde yapmanın insanın

bilgi işleme açısından mümkün olması zor görünmektedir.

5.3. Dikkat Odağı Eski Bilgi Sözceleri

Bu çalışmada Dikkat odağı Eski Bilgi Sözcelerinin küresel ölçekli metin düzeyinde işlevleri olduğu gözlenmiştir. Yazar, daha önce söz ettiği bir sözcenin, okurun belleğinde gerilere giderek belirginliğini kaybetmesi sonucu, bu bilgiyi tekrar hatırlatma çabası içine girer ve o bilgiyi belirginleştirmek için, örnek (6.2)de görüldüğü gibi Eski Bilgi Sözcüsü kullanır:

6. (1) (...) günümüz Türkçesi'nin eylem sayısının yaklaşık 4600 (4577) olduğu ortaya çıkmıştır. SÖZ KONUSU EYLEMLERİN YALNIZCA 230 TANESİ TEK SESLEMLİDİR. (Sayfa 129- (1. Giriş bölümünde)) (.....) (2) Yukarıda da belirtildiği üzere Türkçedeki tek seslemliler eylemlerin sayısı 230'dur. (2006: 132 (3. Bulguların değerlendirilmesi bölümünde)) (Nakipoğlu ve Üntak. *Dilbilim Araştırmaları* 2006)

(6.1) yazının giriş bölümünde yer alırken, yazının 3. bölümünde *Türkçede 230 tane tek seslemliler eylem olduğu* tekrarlanmaktadır. Küresel ölçekteki bu Eski Bilgi Sözcüsü, okura anımsatma yapma amacıyla kullanılmıştır. Akademik metinlerde, Eski Bilgi Sözcüsü yaygın bir şekilde kullanılırlar.

5.4 Metin Bölümü Kapatıcı Eski Bilgi Sözceleri

Eski Bilgi sözcülerinin akademik metinlerde ayrıca, örnek (7.4)te olduğu gibi, metin bölümü kapattıkları da gözlenmektedir.

7. (1) Tablo 4'te sunulan bulgulara göre, (...) beş parti seçmenleri ikna etmek amacıyla ortak bir ikna söylemi paylaşıyor olsa da, değer önermesi alt türlerini tercih etmeleri açısından benzerliklerin yanı sıra (2) KİMİ FARKLILIKLAR DA SERGİLEMEKTEDİRLER. (sayfa 109) (.....) (3) Bu bulgular olgusal önermelerin (geçmiş ya da şimdiki olaylar ve gelecekteki olaylar) ikna merkezli politik söylemimizde yeri olduğunu, (4) ancak partilerin bunları ikna yönünde kullanmalarında açık farklılıklar olduğunu sergilemektedir. (sayfa 110) (PARAGRAF SONU-Metin Bölümü kapatıyor, ÜDT). (Büyükkantarcıoğlu ve Yarar. 2006, *Dilbilim Araştırmaları*)

Örnek (7.1)de büyük harflerle yazılmış olan sözcü, (7.4)te yatık harflerle yazılmış olan Eski Bilgi Sözcüsünün öncülüdür. (7.4) bölümü kapatmaktadır, çünkü yazarlar tablolarında tartıştıkları konuyu (7.4) ile kapatarak daha sonraki sözcülerinde takip eden bir tabloyu ve oradaki bulgularını açıklamaya yönelmişlerdir.

Öyleyse, akademik metinlerde yazarlar, bir metin bölümünde tartıştıkları belli bir konu hakkında daha fazla bilgi vermeyi amaçlamadıklarını ve konunun kapandığını

imlemek amacıyla metin bölümünü, Eski Bilgi Sözceleriyle kapatabilirler.

6. Sonuç

Eski Bilgi Sözcelerinin dilbilim alanında yazılmış olan akademik metinlerde önemli işlevler yükledikleri gözlemlenmiştir. Yazarlar, daha önceki önermelerinde örtük olarak bulunan mantıksal çıkarımlarını Eski Bilgi Sözceleriyle dile getirerek, okurlarının karmaşık çıkarımsal işlemlerini açıkça belirtmekte; okur tarafından anlaşılma olasılıklarını arttırmaktadırlar. Ayrıca, yazarlar kendi önermelerinin inandırıcılığını güçlendirmek amacıyla daha önceki sözceleri yinelemekte ve okurlarının dikkat odağında belirgin hale getirmek istedikleri bilgileri yeniden dillendirmektedirler.

Bunların yanı sıra Eski Bilgi Sözceleri metnin yerel ve küresel yapısıyla ilginç şekilde etkileşmektedir. Duruş ve Vargı Eski Bilgi Sözceleri, aynı metin bölümünde, yani yerel metin bölümlerinde yer alırken dikkat odağı yönlendiren Eski Bilgi Sözceleri küresel metin düzleminde görülmektedir. Son olarak, Eski Bilgi Sözcelerinin metin bölümü kapatma işlevleri de gözlenmiştir.

Eski Bilgi Sözceleri, bellek sınırlılıkları ve mantıksal çıkarım zorlukları yaşayabilen insanların bilişsel yeti kısıtlılıkları göz önüne alındığında, yazarların okurları için okuma eylemini kolaylaştırmak amacıyla başvurdukları bir strateji olarak görülebilir.

Notlar

¹ Bu çalışma, TÜBİTAK 107K228 No'lu *Sosyal Bilimlerde Yazılan Türkçe Bilimsel Metinlerde Kanıtlama Eylemi ve Retorik Sunumlar* adlı SOBAG projesi kapsamında yapılmıştır.

² İngiliz filozof Paul Grice, iletişim kuran konuşmacıların bilincinde olmadan *Konuşma İlkesi* kurallarına uyduklarını önermiştir. *Konuşma İlkesi*, kesinlikle kural koyucu değil, fakat bir satranç oyununda olduğu gibi, oyunun kuralını belirleyen nitelikte düzenleyici ilkelere sahiptir. *Konuşma ilkesi*, dört alt ilkeden oluşur:

Nitelik İlkesi

- Yanlış olduğuna inandığın sözü söyleme.
- Yeterli kanıtın yoksa o konuda söz söyleme.

Nicelik İlkesi:

- Konuşmaya yapılan katkıda iletişim amaçları doğrultusunda yeterince bilgilendirici ol. (Az bilgi yeterli değildir).
- Gereğinden fazla bilgi verme.

Bağlantı İlkesi:

- Konuşmaya yapılan katkı bağlantılı olsun.

Tarz İlkesi:

- Anlaşılmasız anlatım kullanmaktan kaçın.
- Bulanık anlamlılıktan kaçın
- Kısa ve öz konuş
- Düzenli konuş.

³ Horn (1984, 2004) Grice'in *Nitelik İlkesinin* temel olduğunu ve indirgenemeyeceğini ifade eder ve Grice'in davranış ve bağlantı ilkelerini konuşan ve dinleyene bağlı olarak sırasıyla Q ve R-ilkeleri olarak değiştirmeyi önerir. Ancak Robyn Carston (2006) Horn'un bu önerisini eleştirerek

bu ilkelerin Bağını Kuramı çerçevesinde daha iyi bir şekilde açıklanabileceğini savunur.

⁴ Bazı sezdirimler, sonraki sözcelerdeki önermelerle iptal edilebilir. Örneğin *Can Eskişehir'e iki kez gelmedi. Aslında üç kez geldi.* örneğinde *Can'ın Eskişehir'e iki kez gelmediği* önermesindeki sezdirim kendisinden sonra gelen sözcedeki önerme ile iptal edilebilir. Bu durumda metin dünyası yeniden gözden geçirilerek düzenlenir. Öte yandan, bilindiği gibi gerektirim ve anlamsal önvarsayım iptal edilemez. *Can Eskişehir'de yaşıyor* önermesinde *Can'ın Türkiye'de yaşadığı* gerektirimi de vardır ve bu gerektirim iptal edilemez. *Can Ahmet'in sigarayı bıraktığını biliyor* sözcesindeki *Ahmet'in sigarayı bıraktığı* önermesi, *bilmek* gibi olgusal bir eylemin nesne konumunda olması nedeniyle önvarsayım içerir ve iptal edilemez. Aşağıdaki örnekteki ikinci sözcü bu yüzden ilk sözcüyle bağdaşmamaktadır: *Can Ahmet'in sigarayı bıraktığını biliyor. Ama Ahmet sigaraya hiç başlamamıştı ki...*

Sözlükçe

Açıklama: paraphrase

Eski Bilgi Sözceleri: Informationally Redundant Utterances

Farklı açıklama: reformulation

Gerektirim: Entailment

Ortak Düzlem: Common ground

Önvarsayım: Presupposition

Sezdirim: implicature

Kaynakça

- Abbott, C. & Eubanks, P. (2005). How Academics and Practitioners Evaluate Technical Texts: A Focus Group Study *Journal of Business and Technical Communication*; 19/2: 171-218.
- Blakemore, D. (2007) 'Or'-parentheticals, 'that is'-parentheticals and the pragmatics of reformulation. *Journal of Linguistics* 43/2 : 311-339.
- Cacioppo, J.T & Petty, R. E. (1989) Effects of Message Repetition on Argument Processing, Recall, and Persuasion. *Basic and Applied Social Psychology*. 10/1: 3-12.
- Carston, R. (2006) A Note on Pragmatic Principles of Least Effort. <http://www.phon.ucl.ac.uk/publications/WPL/05papers/carston.pdf>
- Cuenca, M. J. & Bach, C. (2007) Contrasting the form and use of reformulation markers. *Discourse Studies* 9/2: 149-175
- Grice, H. P. (1975), Logic and Conversation. Peter Cole & Jerry Morgan, (Editors). *Syntax and Semantics*: 3, Academic Press: 41-58
- Grosz, B. J. & Sidner, C. L. (1986) Attention, Intentions, and the Structure of Discourse. *Computational Linguistics*, 12/3: 175-204.
- Gülh, E. (2003) Conversational techniques used in transferring knowledge between medical experts and non-experts. *Discourse Studies* 5/2: 235-263
- Horn, L. (1984). Toward a new taxonomy for pragmatic inference: Q-based and R-based implicature. In Deborah Schiffrin. (Editor), *Meaning, Form and Use in Context (GURT '84)*, Washington: Georgetown University Press: 11-42.
- Horn, L. (1993) Economy and Redundancy in a Dualistic Model of Natural Language. *Yearbook of the Linguistic Association of Finland*, 33-72. http://yale.edu/linguist/faculty/doc/horn_sky.pdf
- Horn, L. (2004). Implicature. Laurence Horn and Gregory Ward. (Editors), 3-28 *Handbook of Pragmatics*. Oxford: Blackwell.
- Hyland, K. (2000). *Disciplinary discourses: Social interactions in academic writing*. London: Longman.

- Hyland, K. (2005) Representing readers in writing: Student and expert practices. *Linguistics and Education* 16/4 : 363-377
- Hyland, K. (2007) Applying a Gloss: Exemplifying and Reformulating in Academic Discourse. *Applied Linguistics* 28/2: 266-285
- Prince; E. (1981) Toward a taxonomy of given-new information. Peter Cole,(Editor) *Radical Pragmatics*. New York: Academic Pres. 223-256.
- Prince; E. (1992) The ZPG letter: subjects, definiteness, and information-status. Sandra Thompson & William Mann. (Editors) . *Discourse description: diverse analyses of a fund raising text*. Philadelphia/Amsterdam: John Benjamins : 295-325.
- Schegloff, E. A. & Sacks, H. (1977) Opening up closings. *Semiotica*. 8: 289-327.
- Schiffrin, D. (1987) *Discourse Markers*. Cambridge University Pres.
- Stalnaker, R. (1973) Presuppositions. *Journal of Philosophical Logic*: 2/4: 447-457.
- Stalnaker, R. (1999) *Context and Content*. Oxford University Press.
- Stalnaker, R. (2002) Common Ground. *Linguistics and Philosophy*: 25/5-6: 701-721
- Tannen, D. (1989) *Talking Voices: Repetition, Dialogue and Imagery in Conversational Discourse*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Turhan-Yöndem, M. (2001) *Identifying the Interactions of Multi-criteria in Turkish Discourse Segmentation*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Bilgisayar Mühendisliği, Doktora Tezi
- Türkkan, B. ve Yağcıoğlu, S. (2006) Türkçe bilimsel metinlerde gönderimsel bağdaşıklık ve köprü gönderimi: Merkezleme Kuramı çerçevesinde bir yaklaşım. *Dilbilim Araştırmaları* 2006: 59-70??
- Uzun, L. ve Huber, E. (Haz) (2002) *Türkçede Bilgi Yapısı ve Bilimsel Metinler*. Essen, Almanya: Die Blaue Eule.
- Walker, M. (1993a) *Informational Redundancy and Resource Bounds in Dialogue*. University of Pennsylvania. Computer and Information Science, Ph.D. Dissertation.
- Marilyn W. (1993b) Information and Deliberation in Discourse. Owen Rambow (Editor) *Intentionality and Structure in Discourse Relations: Proceedings of the Association for Computational Linguistics*. Ohio State University, Columbus: 144-147.
- Zipf, G. K. (1949) *Human behavior and the principle of least effort*. Cambridge, MA: Addison-Wesley Press.

Örneklerin alındığı Akademik Metinler

- Büyükkantarıcıoğlu, N. ve Yazar, E (2006) Dil ve ikna: Türk politika söyleminde ikna edici önerme yapıları. *Dilbilim Araştırmaları*: 91-113.
- Cengiz, Ö. ve Değer, A. C. (2005) Türkçe karşılıklı konuşma söyleminde ezgi birimlerinin yapısı. *Dilbilim Araştırmaları*:1-12.
- Corcu, D. (2005) Zorunluluk kipliği belirtisi *-mAllnın* anlamsal içyapısı. *Dilbilim Araştırmaları*:33-44.
- Nakipoğlu, M. ve Üntak, A. (2006) Türkçede eylem sayısı ve biçimbirimsel özelliklerine göre eylem sınıfları. *Dilbilim Araştırmaları*:129-136.
- Yağmur, K. (2007) İkidilli Çocukların Dil Becerilerinin ölçümü ve eşik kuramı. *Dil Dergisi*. 135: 60-75.

Assoc. Prof. Dr. Ümit Deniz Turan
Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
İngiliz Dili Anabilim Dalı, Eskişehir
udturan@anadolu.edu.tr